

Upravni sud Republike Hrvatske

GRAĐENJE – uklanjanje oštećenja na pomorskom dobru

Zakon o gradnji

Narodne novine, broj 52/99 do 47/03

Članak 89. stavak 1.

Pomorski zakonik

Narodne novine, broj 17/94, 43/96

Članak 51. stavak 1.

Građevni inspektor ne može naložiti jedinici lokalne samouprave otklanjanje oštećenja na pomorskom dobru.

»Sud prihvaća stajalište tuženog tijela izloženo u obrazloženju osporenog rješenja i nalazi da je to tijelo pravilno postupilo kada je osporenim rješenjem poništilo naprijed citirano prvostupanjsko rješenje kojim je Gradu S. naređeno otklanjanje oštećenja nastalih na dijelu obale i obalnog zida u Ulici bana Stjepana Šubića u J.

Naime, prema odredbi članka 89. stavka 1. Zakona o gradnji ('Narodne novine', broj 52/99, 75/99, 117/01 i 47/03) koji je bio na snazi u vrijeme donošenja prvostupanjskog i osporenog rješenja, građevni inspektor i nadzornik ima pravo i obvezu narediti vlasniku građevine da u primjerenom roku otkloni oštećenja zbog kojih je ugrožena stabilnost građevine ili njezinog dijela ako utvrdi da zbog toga postoji opasnost za susjedne građevine ili zdravlje ljudi.

Dakle, sukladno citiranoj zakonskoj odredbi, otklanjanje oštećenja na građevini građevni inspektor može narediti samo vlasniku građevine. Morska obala i obalni zid nisu vlasništvo jedinice lokalne samouprave, nego predstavljaju pomorsko dobro, pa građevni inspektor temeljem citi-

rane zakonske odredbe i prema mišljenju ovog Suda ne može jedinici lokalne samouprave nalagati otklanjanje oštećenja na pomorskom dobru.

Odredbom članka 51. stavka 1. Pomorskog zakonika ('Narodne novine', broj 17/94, 43/96), koji je bio na snazi u vrijeme donošenja prvostupanjskog i osporenog rješenja, propisano je da se na pomorskom dobru ne može stjecati ni pravo vlasništva ni druga stvarna prava po bilo kojoj osnovi, pa stoga tužitelj neosnovano navodi da je u konkretnom slučaju vlasnik predmetne nekretnine (rive) Grad S.

Tuženo tijelo u obrazloženju osporenog rješenja pravilno upućuje na odredbe naprijed citiranog Pomorskog zakonika kojim je propisano da pomorskim dobrom upravlja, održava ga i zaštićuje Republika Hrvatske neposredno i/ili putem županija, te da upravni inspeksijski nadzor u provođenju propisa o pomorskom dobru obavlja Ministarstvo pomorstva, prometa i veza (danas: Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka Republike Hrvatske).«

Us-10243/2005 od 24. studenog 2005.

DRŽAVLJANSTVO – osobe koje su optirale za talijansko državljanstvo

Zakon o hrvatskom državljanstvu

Narodne novine, broj 53/91, 70/91, 28/92, 113/93

Članak 16.

Osobe, koje su prema Ugovoru o miru s Italijom (članak 19. točka 2.) odnosno prema Zakonu o državljanstvu osoba na području pripojenom FNRJ po Ugovoru o miru s Italijom (članak 2. stavak 1.), na temelju opcije zadržale talijansko državljanstvo, ne mogu se smatrati pripadnicima hrvatskog naroda jer je uvjet za zadržavanje talijanskog državljanstva bio materinji talijanski jezik.

Us-9208/2001 od 12. siječnja 2006.

KOMUNALNO GOSPODARSTVO – komunalni doprinos – obveznik plaćanja

Zakon o komunalnom gospodarstvu

Narodne novine 36/95, 109/95, 70/97, 128/99, 57/00 i 129/00

Članak 22. stavak 1. i članak 23. stavak 2.

Hrvatska uprava za ceste obveznik je plaćanja komunalnog doprinosa za rekonstrukciju državne ceste.

»Odredbom članka 23. stavka 2. Zakona o komunalnom gospodarstvu ('Narodne novine', broj: 36/95, 109/95, 70/97, 128/99, 57/00 i 129/00), temeljem kojeg Zakona je doneseno osporeno rješenje, propisano je da komunalni doprinos plaća vlasnik građevne čestice na kojoj se gradi građevina, odnosno investitor. Prema stavku 1. citiranog članka Zakona, komunalni je doprinos prihod proračuna jedinice lokalne samouprave. Sredstva komunalnog doprinosa namijenjena su financiranju gradnje objekata i uređaja komunalne infrastrukture iz članka 22. stavka 1. ovoga Zakona.

Prema odredbi članka 22. stavka 1. navedenog Zakona, propisano je da se iz sredstava komunalnog doprinosa financira građenje objekata i uređaja komunalne infrastrukture, i to javnih površina, nerazvrstanih cesta i javne rasvjete.

Prema podacima spisa predmeta, dostavljenih ovom Sudu uz odgovor na tužbu, proizlazi da je lokacijska dozvola Karlovačke županije, Ureda za prostorno uređenje, stambeno-komunalne poslove, graditeljstvo i zaštitu okoliša, Ispostava S., klasa: UP/I-350-05/99-01/11, ur.broj: 2133-04/3-02/98-18, od 7. lipnja 1999., izdana po zahtjevu Hrvatske uprave za ceste za rekonstrukciju Državne ceste D-1, Dionica: Slunjčica (Slunj) – Rakovica, na katastarskim čestima u katastarskoj općini Slunj, na području Grada Slunja, i u katastarskim općinama Broćanac i Rakovica, na području Općine Rakovica u Karlovačkoj županiji, a temeljem koje je izrađen i glavni projekt iz kolovoza 1999. godine.

Sukladno odredbi članka 24. stavka 1. Zakona, primjerak projektne dokumentacije dostavlja se upravnom odjelu jedinice lokalne samouprave nadležnom za poslove komunalnog gospodarstva, radi donošenja rješenja o komunalnom doprinosu. Tijelo prvog stupnja sukladno odredbi članka 24. stavka 2. navedenog Zakona, rješenje o komunalnom doprinosu donosi pojedinačno za obveznika najkasnije do izdavanja

akta na temelju kojeg se može graditi, i to na temelju odluke o komunalnom doprinosu iz članka 23. stavka 3. ovoga Zakona.

Sukladno odredbi članka 23. Zakona, donesena je Odluka o komunalnim doprinosima, koju je Gradsko vijeće Grada Slunja donijelo 3. svibnja 2000., i koja je objavljena u Glasniku Karlovačke županije, broj: 11/00.

Tuženo tijelo u obrazloženju osporenog rješenja navodi i zaključuje da iz odredbe članka 59. Zakona o javnim cestama ('Narodne novine', broj: 100/96 i 76/98) proizlazi zaključak da se javne ceste financiraju iz raznih naknada za uporabu cesta, cestarina i proračuna, koju visinu iznosa utvrđuju zakonom ovlašteni organi, pa da je nespojivo obvezivati investitora-državu, županiju, na plaćanje komunalnog doprinosa koji predstavlja samo jednu stavku više u strukturi troškova, dodatni izdatak, za koji ionako sredstva moraju izdvojiti-osigurati država i županija kako je to propisano odredbom članka 59. naprijed navedenog Zakona, te da stoga investitor nije obveznik plaćanja komunalnog doprinosa.

Člankom 59. naprijed navedenog Zakona o javnim cestama propisano je da su izvori sredstava za financiranje javnih cesta, između ostalog, sredstva državnog proračuna, proračuna županije, odnosno proračuna Grada Zagreba. Dakle, istim je propisano koji su izvori financiranja za izgradnju javnih cesta. Međutim, Sud ne može prihvatiti shvaćanje tuženog tijela da bi iz navedene odredbe Zakona proizlazio zaključak koji tuženo tijelo navodi u obrazloženju osporenog rješenja, odnosno da bi proizlazilo da bi Hrvatska uprava za ceste, koja je osnovana kao pravna osoba za upravljanje državnim cestama (članak 44. Zakona), odnosno Republika Hrvatska bila izuzeta od obveze plaćanja komunalnog doprinosa.

Stoga osnovano tužitelj u tužbi upire na odredbu članka 23. stavka 2. Zakona o komunalnom gospodarstvu, prema kojoj komunalni doprinos plaća vlasnik građevne čestice na kojoj se gradi građevina, odnosno investitor, te na odredbu članka 22. navedenog Zakona, kojom je propisano u što se sve sredstva prikupljena od komunalnog doprinosa mogu utrošiti.

Nadalje, odredbom članka 23. stavka 3. alineje 4. Zakona o komunalnom gospodarstvu, propisano je da predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave donosi Odluku o komunalnom doprinosu kojom se obvezatno utvrđuju uvjeti i razlozi zbog kojih se u pojedinačnim slučajevima može odobriti djelomično ili potpuno oslobađanje od plaćanja komunalnog doprinosa.

Naprijed citiranom Odlukom o komunalnim doprinosima Grada Slunja, člankom 3. stavkom 2. propisano je da komunalni doprinosi nisu obvezne plaćati osobe koje ostvaruju pravo na obnovu sukladno Programu obnove.

Budući da Zakonom o komunalnom gospodarstvu, temeljem kojeg je doneseno osporeno rješenje, nije propisano oslobođenje od plaćanja komunalnog doprinosa za državu, odnosno za Hrvatsku upravu za ceste, a niti to proizlazi iz odredbe članka 59. Zakona o javnim cestama, kojim su propisani izvori sredstava za financiranje javnih cesta, a kako je naprijed citiranom Odlukom o komunalnim doprinosima propisana mogućnost oslobođenja od plaćanja komunalnog doprinosa samo za osobe koje ostvaruju pravo na obnovu sukladno Programu obnove, to se osporeno rješenje, uz obrazloženje kakvo je njime dano, ne može ocijeniti zakonitim, jer komunalni doprinos plaća vlasnik građevne čestice na kojoj se gradi građevina, odnosno investitor, a koja sredstva je jedinica lokalne samouprave dužna utrošiti sukladno odredbi članka 22. Zakona o komunalnom gospodarstvu.«

Us-4681/01 od 14. prosinca 2005.

NAKNADA IMOVINA – prava trećih osoba

Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine

Narodne novine, broj 92/96 do 81/02

Članak 52.

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

Narodne novine, broj 91/96 do 114/01

Članak 359. stavak 2.

Pravna osoba, koja je na temelju ugovora o prijenosu prava korištenja bez naknade, stekla pravo korištenja poslovnih prostorija ne smatra se trećom osobom koja je stekla pravo vlasništva tih poslovnih prostorija samom pretvorbom društvenog vlasništva.

»Iz podataka spisa predmeta, dostavljenih Sudu uz odgovor na tužbu, proizlazi da je predmetna nekretnina rješenjem Komisije za nacionalizaciju pri Narodnom odboru Općine D. g. – Z. broj: 02-KN-1266/1-1059, od 23. prosinca 1959., nacionalizirana i postala društveno vlas-

ništvo danom stupanja na snagu Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta (Sl. list FNRJ, br. 52/58), koji je poimenice naveden u Zakonu o naknadi za imovinu oduzetu u vrijeme jugoslavenske i komunističke vladavine ('Narodne novine', broj: 92/96, 39/99, 42/99, 92/99, 43/00, 131/00, 27/01, 65/01, 118/01, 80/02 i 81/02) i temeljem kojeg Zakona se prijašnjem vlasniku utvrđuje pravo na naknadu za imovinu oduzetu na teritoriju Republike Hrvatske.

Prema odredbi članka 52. stavka 1. naprijed navedenog Zakona o naknadi, prijašnjem vlasniku ne vraća se imovina u vlasništvo i posjed na kojoj su na temelju valjane pravne osnove treće osobe stekle pravo vlasništva, odnosno ako im je imovina na temelju valjane pravne osnove za stjecanje prava vlasništva predana u posjed, ukoliko ovim Zakonom nije drugačije propisano.

U pravu je tuženo tijelo kada u obrazloženju osporenog rješenja ističe da, ukoliko je do dana stupanja na snagu Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, prenijeseno pravo korištenja, upravljanja ili raspolaganja određene nekretnine, sukladno tada važećem propisu, osoba na koje je to pravo preneseno, smatra se vlasnikom.

Tuženo tijelo zaključuje da je ugovor o prijenosu prava korištenja poslovnog prostora u dvorišnoj zgradi u Z., F. 11, zaključen između G. Z. i Privredne banke S. – Osnovne banke Z., od 12. lipnja 1987., valjana pravna osnova za stjecanje prava vlasništva predmetne nekretnine kako to propisuje odredba članka 388. stavka 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ('Narodne novine', broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01).

Međutim, prilikom odlučivanja o žalbi tužiteljice, tuženo tijelo nije imalo u vidu odredbu članka 359. stavka 2. navedenog Zakona o vlasništvu, prema kojem pravo vlasništva i druga prava, koja se steknu po odredbama ovoga Zakona o pretvorbi prava upravljanja, korištenja, raspolaganja stvarima u društvenom vlasništvu, te o pretvorbi prava korištenja građevinskog zemljišta u društvenom vlasništvu, stečena su pod uvjetom da nisu u sukobu s pravima koja na bivšim društvenim stvarima pripadaju drugim osobama na temelju propisa o nacionalizaciji.

U konkretnom slučaju ugovor o prijenosu prava korištenja poslovnog prostora u dvorišnoj zgradi u Z., F. 11, od 12. lipnja 1987., treba prosuđivati prema propisima koji su bili na snazi u vrijeme njegovog zaključenja, a to je Zakon o prometu zemljišta i zgrada (pročišćeni tekst Sl.

list SFRJ, br. 43/65, 57/65 i 17/67) koji je preuzet Zakonom o dopuni Zakona o preuzimanju saveznih zakona, kojima se uređuju odnosi o kojim po Ustavnim amandmanima XX. do XLI. na Ustav SFRJ odlučuju republike ('Narodne novine', broj: 52/73), i koji je prestao važiti stupanjem na snagu Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, kako to izričito propisuje odredba članka 394. stavka 1. alineje 3. navedenog Zakona.

Naime, iz navedenog ugovora proizlazi da je tadašnja Privredna banka S. – Osnovna banka Z., stekla pravo trajnog korištenja i upravljanja predmetnih nekretnina, i to u naravi poslovne prostorije u dvorišnoj zgradi u Z., F. 11, što ih je upotrebljavao Centar Grada Z. za automatsku obradu podataka, a koje nekretnine joj je grad Z. prenio bez naknade. Iz navedenog ugovora ne proizlazi da bi se radilo o prodaji, odnosno otuđenju predmetne nekretnine iz društvenog vlasništva i njen prijenos u građansko vlasništvo nositelja građanskog prava vlasništva, a koja prodaja je bila regulirana člankom 10. naprijed navedenog Zakona o prometu zemljišta i zgrada, prema kojem je bilo moguće prodati stambenu i poslovnu zgradu i pojedine stanove i poslovne prostorije kao posebne dijelove zgrada koji su u društvenom vlasništvu kad prodaju vrši društveno-pravna osoba – radna organizacija ili društveno-politička zajednica, koji su nosioci prava korištenja na tim nekretninama, već se radi o prijenosu prava korištenja i upravljanja predmetnim nekretninama.

Kako se u konkretnom slučaju ne radi o ugovoru kakvog je imala u vidu odredba članka 10. Zakona o prometu zemljišta i zgrada, u kojem slučaju bi se jedino moglo govoriti da su ispunjeni uvjeti iz članka 52. Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, dakle da je treća osoba na temelju valjane pravne osnove stekla pravo vlasništva predmetne nekretnine, te da njeno pravo nije u sukobu s pravima koja na bivšim društvenim pravima pripadaju drugim osobama na temelju propisa o denacionalizaciji (članak 359. stavak 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima), to Sud ocjenjuje da je osporenim rješenjem povrijeđen zakon na štetu tužitelja.«

Us-5952/2001 od 29. studenog 2005.

POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE – unošenje u kapital poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske

Zakon o poljoprivrednom zemljištu

Narodne novine, broj 66/01

Članak 67.

Hrvatski fond za privatizaciju nije nadležan za odlučivanje o unošenju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske u kapital poduzeća u pretvorbi.

»Ocjenjujući zakonitost osporenog zaključka na osnovi stanja spisa predmeta te primjenom odgovarajućih odredbi Zakona o poljoprivrednom zemljištu, Sud ne nalazi povreda zakona na štetu tužitelja.

Prema odredbi članka 67. Zakona o poljoprivrednom zemljištu ('Narodne novine', broj 66/01), poljoprivredno zemljište koje su prijašnje društveno pravne osobe stekle kupnjom od fizičkih osoba ili drugim naplatnim pravnim poslom, rješavanjem mirovina ili darovanjem, na zahtjev tih pravnih osoba i uz suglasnost Državnog odvjetništva to zemljište će ući u njihov kapital.

Razmatrajući zakonitost i pravilnost osporenog zaključka Sud nalazi da je tuženi pravilno imao u vidu da je temeljem Zakona o poljoprivrednom zemljištu ('Narodne novine', broj 34/1991), sve poljoprivredno zemljište u društvenom vlasništvu po samom zakonu prešlo u vlasništvo Republike Hrvatske. Time je poljoprivredno zemljište postalo vlasništvom Republike Hrvatske, dakle, imalo je poznatog vlasnika te slijedom toga nije moglo ući u društveni kapital poduzeća u pretvorbi.

Hrvatski fond za privatizaciju pravna je osoba osnovana radi provođenja i dovršenja postupka privatizacije imovine koja je Fondu temeljem Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća privremeno prenesena odnosno koja je na temelju drugih zakona i odluka postala vlasništvo Republike Hrvatske i prenesena na Hrvatski fond za razvoj.

Prema odredbi članka 4. Zakona o hrvatskom fondu za privatizaciju odnosno Zakona o izmjenama i dopunama tog Zakona ('Narodne novine', broj 87/96), Fond obavlja stručne i upravne poslove koji se odnose na privatizaciju – prodaju dionica, udjela, stvari i prava i prijenos dionica bez naplate kad je to određeno zakonom, upravljanje imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske kad je to određeno zakonom ili odlu-

kom Vlade; pretvorbu društvenih poduzeća, upravljanje pravnim osobama u kojima Fond ima dionice i udjele, te druge poslove utvrđene zakonom i Statutom Fonda, a koji zakonom nisu stavljeni u nadležnost drugih državnih tijela. Dakle, Hrvatski fond za privatizaciju pravna je osoba s određenim upravnim i stručnim ovlastima vezanim uz pretvorbu i privatizaciju, ali nema ovlasti raspolagati imovinom Republike Hrvatske, osim onom koja mu je privremeno prenesena.

Pravilno je stoga i po ocjeni Suda tuženo tijelo nenadležno za donošenje odluke o raspolaganju poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske te je time pravilan i zakonit i osporeni zaključak o odlučivanju zahtjeva tužitelja.«

Us-7185/2002 od 19. svibnja 2005.

*Priredila Mira Štern**

* Mira Štern, dipl. iur., sutkinja Upravnog suda Republike Hrvatske (judge of the Administrative Court of the Republic of Croatia)